Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetă.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
la administraţiune, piaţa mare, Tórgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 34. Braşovŭ, Lunĭ-Marţĭ, 14 (26) Februarie 1895.

Desbinare între Ungurĭ.

Braşovŭ, 13 Februarie v. 1895.

Nu scimŭ, ce urmărĭ vorŭ mai avé în viitorŭ nouĕle legĭ bisericescĭ-politice faţă cu popórele şi confesiunile nemaghiare, alŭ cărorŭ organismŭ bisericescŭ-naţionalŭ este atâtŭ de ameninţatŭ prin ele; vedemŭ însĕ, că de-ocamdată reformele bisericescĭ producŭ în sînulŭ poporului maghiarŭ şi alŭ conducĕtorilorŭ sĕĭ efecte cu totulŭ neaşteptate.

Primulŭ efectŭ alŭ reformelorŭ a fostŭ scisiunea produsă din partea clericalilorŭ catolicĭ maghiarĭ prin constituirea unei nouĕ partide în sînulŭ poporului maghiarŭ pe base confesionale, — înţelegemŭ „partida poporală", care a produsŭ atâta agitaţiă între Maghiarĭ.

Altŭ efectŭ alŭ reformelorŭ bisericescĭ, nu mai puţinŭ surprinḑĕtorŭ, este scisiunea sĕvîrşită ḑilele acestea în sînulŭ partidei „independente şi dela 48", — scisiune, care în cercurile politice unguresci a produsŭ mare sensaţiă şi cu care se ocupă astăḑĭ întréga pressă maghiară.

Scimŭ, că încă Ludovicŭ Kossuth i-a impusŭ acestei partide, ca în cestiunea reformelorŭ bisericescĭ sĕ mérgă mână în mână cu guvernulŭ. Acésta o considera bĕtrânulŭ revoluţionarŭ ca unŭ postulatŭ alŭ „liberalismului" şi membrii partidei sale au trebuitŭ sĕ cedeze avisului sĕu.

Dér nu numai odată s'a întêmplatŭ, că unii dintre membrii partidei, în frunte cu Polonyi şi Ugron, au manifestatŭ faţă cu reformele bisericescĭ o atitudine, ce nu se unia cu credeulŭ politicŭ alŭ partidei în cestiunea acésta.

Aşa de esemplu în adunarea staturilorŭ catolice din Ardealŭ, unde se ceruse denegarea sancţionării prea înalte a proiectului privitorŭ la introducerea căsĕtoriei civile, Ugron nu numai că nu s'a pronunţatŭ în contra acestei cererĭ, dér a agitatŭ chiar pentru ea, deşi din partea partidei proiectulŭ era sprijinitŭ.

Apariţiunĭ de feliulŭ acesta au începutŭ sĕ nască în sînulŭ partidei neîncredere şi nedumerirĭ marĭ. S'a mai adausŭ la acésta apoi, că nicĭ în privinţa baselorŭ principiare de dreptŭ constituţionalŭ, Ugron şi cu ai sĕi nu erau în deplinŭ acordŭ cu ceilalţĭ membri ai partidei.

Nedumeririle, iscate în urma acestorŭ divergenţe principiare, au produsŭ, mai alesŭ în timpulŭ din urmă, o mare desoluţiune în sînulŭ partidei, aşa că la alegerile din urmă de deputaţĭ dietalĭ, pe unde lupta se încinsese între guvernŭ şi clericalĭ, partida „independentă şi dela 48" nicĭ nu s'a putută manifesta, de-órece în sînulŭ ei se aflau aderenţĭ şi pentru una şi pentru alta dintre partidele luptătóre.

In urma acestorŭ stărĭ de lucrurĭ, se simţia necesitatea de-o reorganisare a partidei, în care scopŭ s'a şi convocatŭ Vinerea trecută o conferenţă a clubului. Conferenţa a fostŭ cercetată ca rarŭ altă-dată; s'a ţinutŭ sub presidiulŭ lui Iuliu Justh şi, dintre 86 de membri ai clubului, au luatŭ parte la ea 83 de inşĭ. Observămŭ aicĭ, că afară de acéstă partidă mai este fracţiunea lui Eötvös numită numai a „independenţilorŭ", care formézä unŭ clubŭ deosebitŭ.

S'au presentatŭ în conferenţa amintită douĕ proiecte de resoluţiune: unulŭ alŭ lui Eugen Kapotsfy, care cerea, sĕ se alégă unŭ comitetŭ esecutivŭ de 11 membri, care sĕ organiseze partida după cercurĭ şi comitate, s'o ţină în evidenţă şi s'o dirigeze, ér preşedintele sĕ şi-lŭ alégă din sînulŭ sĕu; altŭ proiectŭ era alŭ lui Desider Isaák, care cerea, sĕ se alégă, în acelaşĭ scopŭ, unŭ comitetŭ de 12 inşĭ, care însĕ sĕ fiă presidatŭ de preşedintele clubului. In proiectulŭ de resoluţiune alŭ lui Isaák însĕ se mai cerea, ca partida sĕ mai declare, că „numai acela póte sĕ fiă membru alŭ ei, care ţine cu credinţă la principiile legilorŭ din 1848, carĭ formézä basa programului partidei, şi care nu ia posiţiă în contra hotărîrilorŭ partidei".

Pasagiulŭ acesta, ce se referea în prima liniă la atitudinea observată de Polonyi şi Ugron faţă cu reformele bisericescĭ a produsŭ iritaţiune mare. S'au încinsŭ discuţiunĭ vehemente, susţiindŭ unii proiectulŭ de resoluţiune alŭ lui Isaák, ér alţii, în frunte cu Ugron şi Polonyi, combătêndu-lŭ înfocatŭ şi declarêndu-se pentru proiectulŭ lui Kapotsfy.

La votare a fostŭ primitŭ proiectulŭ lui Kapotsfy cu 42 voturĭ, pentru alŭ lui Jsaák au votatŭ numai 35 inşĭ, ér 5 s'au abstinutŭ dela votŭ. Astfelŭ aderenţii lui Polonyi-Ugron au învinsŭ cu o majoritate de 7 voturĭ. Vĕḑêndŭ acésta, preşedintele Justh şi-a datŭ imediatŭ dimisiunea, şi-a luatŭ pălăria, şi a părăsitŭ sala împreună cu mai mulţĭ aderenţĭ ai sei.

Astfelŭ s'a făcutŭ scisiunea. Aderenţii lui Polony-Ugron au continuatŭ conferenţa sub presidiulŭ lui Bartha Miklos, vice-preşedintele clubului. Prima enunciatiune, ce s'au grăbitŭ a-o face ei în conferenţă a fostŭ, că dorescŭ esecutarea reformelorŭ bisericescĭ, dér nu consideră o asemenea cestiune ca unŭ principiu fundamental al esistenţei partidei.

Cei ce au părăsitŭ conferenţa s'au constituitŭ în ḑiua următóre ca clubŭ separatŭ enunciândŭ, că ei suntŭ adevĕraţii representanţĭ ai partidei „independente şi dela 48" şi rugândŭ pe Iuliu Justh sĕ-şĭ retragă demisiunea ca preşedinte, ceea ce s'a şi întêmplatŭ.

Ast-felŭ amŭ ajunsŭ sĕ vedemŭ, că partida cea mai mare a celorŭ din stânga estremă s'a divisatŭ în douĕ tabere vrăjmaşe, carĭ aḑĭ se înjură şi calumniézä unele pe altele.

„Egyetértés" presentă pe Polonyi şi pe Ugron ca pe nisce intriganţĭ rĕutăcioşĭ, carĭ în ascunsŭ au subminatŭ partida şi carĭ şi la conferenţa de Vinerĭ numai prin terorismŭ şi prin suspiţionărĭ au isbutitŭ sĕ-şĭ încipireze o majoritate de 7 voturĭ. De altă parte „Magyarország", luândŭ în apĕrare partida lui Polonyi-Ugron, respinge lui „Egyetértés" numindu-lŭ perfidŭ şi linguşitorŭ.

Aicĭ se adeveresce de minune proverbulŭ românescŭ: „unde dai şi unde crĕpă!" Arma, cu care urzitorii reformelorŭ bisericescĭ voiau sĕ lovéscă în popórele nemaghiare, nicĭ n'a fostŭ încă bine ridicată şi ĕtă că se întórce în contra Maghiarilorŭ înşi-şĭ, învrăjbiindu-i şi desbinându-i.

Donaţiune generósă. Ni-se scrie din Oradea-mare că Escelenţa Sa d-lŭ Episcopŭ *Mihailŭ Pavelŭ*, a donatŭ în ḑilele aceste din nou pentru fondulŭ de pensiune alŭ profesorilorŭ dela gimnasiulu din Beiuşŭ, suma însemnată de 20,000 fl. v. a. Fapta acésta nobilă şi generósă vorbesce ea însăşĭ destulŭ de elocuentŭ şi nu mai are lipsă de comentarŭ.

Guvernulu şi partida lui Apponyi.

Discursulŭ contelui **Apponyi** în şedinţa camerei ungare din 22 Febr. a. c.

Fiindŭ la ordinea ḑilei desbaterea asupra proiectului de bugetŭ pentru 1895, raportorulŭ *Lang* propune sĕ se priméscă proiectulŭ. Apoi vorbesce

Contele Albert **Apponyi**: Décă este ca sĕ ne clarificămŭ asupra cestiunei de încredere, trebue s'avemŭ înaintea ochilorŭ mai întâiu programulŭ guvernului. Situaţiunea de faţă a ţĕrii e *forte seriósă.* (Aşa

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(23) (Urmare).

XXI. Dragoşŭ reîntórce érăşĭ în munţĭ.

Intre frămêntările în drépta şi în stânga, sosi dintr'odată în Abrudŭ scirea, că Dragoşŭ în 3 Maiu va veni érăşĭ la Mihăilenĭ. Elŭ însĕ nu va întra în munţĭ, decâtŭ însoţitŭ de Iancu şi suita lui.

In 3 Maiu aşa-déră nĭ-am aflatŭ érăşĭ la Mihăilenĭ în numĕrŭ mai mare, decâtŭ în 26 Aprilie, când am avutŭ prima conferinţă cu Dragoşŭ. Am aflatŭ pe acesta totŭ în aceea casă, în care ne întâlnirămŭ întâiaşĭ-dată. Dragoşŭ cetia cu multă însufleţire şi indestulire internă unŭ manifestŭ, care l'a dat Kossuth în Dobriţin în 26 Aprilie, va sĕ ḑică tocmai în ḑiua conferenţei prime din Mihăilenĭ. In manifestulŭ acesta, pe care-lŭ cetia Dragoşŭ, Kossuth se jura pe toţĭ Dumneḑeiĭ unguresci, că elŭ înainte de tóte vrea libertatea pentru tóte popórele şi că toţĭ aceia, carĭ vorŭ întârḑia de-ai asculta glasulŭ, vorŭ fi espuşĭ celorŭ mai teribile suferinţe. Intre condiţiunile de pace, ce le-a comunicatŭ prin scrisóre lui Dragoşŭ, amintescŭ pe scurtŭ următórele:

1) Décă poporulŭ românŭ va depune armele şi se va supune guvernului maghiarŭ (adecă lui Kossuth), atuncĭ elŭ garantézä Românilorŭ, că-i va face părtaşĭ la drepturile publice, la libertatea comună în mĕsură egală cu orĭ-care locuitorŭ din Ungaria, fără deosebire de limbă şi religiune. Nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puţinŭ elŭ nu le póte da;

2) In ceea ce privesce limba, elŭ lasă liberă folosinţă şi desvoltare tuturorŭ limbilorŭ şi popórelorŭ; ba mai multŭ, elŭ garantézä dreptulŭ de folosire alŭ limbei române şi în comune, şi décă va cere trebuinţa, statulŭ se va îngriji, ca sĕ ridice institute de învĕţĕmêntŭ, în carĭ se va cultiva limba română;

3) Ne mai asigura, că afară de rugările adresate guvernului prin advocaţĭ, acesta va primi rugărĭ în orĭ-care limbă din patriă;

4) Cu privire la religiune şi la libertatea conscienţei promitea Kossuth, că preoţiĭ bisericei orientale, séu greco-orientale, se vorŭ împărtăşi de sprijinulŭ şi ajutorulŭ statului, ca preoţiĭ celorlalte confesiunĭ;

5) Pe basa egalităţiĭ de dreptŭ, cetăţenii de naţionalitatea română vorŭ fi aplicaţĭ fără parţialitate în tóte funcţiunile civile şi militare, după demnitate şi capacitate. C'unŭ cuvêntŭ: drepturĭ comune, libertate comună şi binefacerile comune ale legilorŭ comune;

6) Decĭ déră, décă poporulŭ românŭ revoltatŭ va depune arma şi se va supune, îlŭ va împărtăşi de binefacerile înşirate mai susŭ, numai decâtŭ. Kossuth mai spunea că va da amnestiă generală tuturorŭ, afară de Şaguna, despre care ḑicea, că a chematŭ în ţéră pe Ruşĭ, ca sĕ stêrpéscă naţia maghiară.

Dragoşŭ, după cum am amintitŭ mai susŭ, a cetitŭ cu multă satisfacţiune internă manifestulŭ lui Kossuth, cu oratoria-i înăscută a esplicatŭ mai multe pasage din elŭ şi a escuzatŭ puternicŭ pe stăpânulŭ sĕu, pentru-ce n'a putută estinde amnestia şi asupra lui Şaguna. După ce fini, îşĭ esprimă dorinţa de-a porni către Abrudŭ, căcĭ îlŭ resbise fómea, dér Iancu, înainte de-alŭ lăsa sĕ plece, a reflectatŭ la armistiţiulŭ promisŭ.

Dragoşŭ: Despre armistiţiu sunt asiguratŭ prin parola lui Kossuth. Fiţĭ liniştiţĭ, că în tótă Ungaria nu s'ar afla unŭ sufletŭ de omŭ, care sĕ îndrăsnéscă a compromite pe Kossuth. (Apoi adause cam în glumă:) De nu aşĭ fi eu sigurŭ despre încetarea armelorŭ pe timpulŭ câtŭ voiu petrece la voi, nu aşĭ întra aşa de liniştitŭ între munţĭ şi nu m'aşĭ da aşa ḑicêndŭ, în mâna vóstră.

Iancu: Cu acéstă ocasiune aşa-déră, se vorŭ ridica vedetele şi totŭ lagărulŭ de aicĭ. Sĕ scĭ însĕ, că de se va întêmpla ceva mişeliă din partea Ungurilorŭ, nu-ţĭ mai ducĭ măselele dintre munţĭ.

Dragoşŭ: A-ţĭ cuteza voi a pune mâna pe mine? Sĕ sciţĭ, că pentru cea mai mică vătĕmare, ce mi-s'ar face, totŭ Bihorulŭ s'ar scula asupra vóstră.

Iancu: Noi, când am luatŭ arma în mână, nĭ-amŭ decisŭ a da pieptŭ cu tótă Ungaria, nu numai cu Bihorulŭ vostru.

— De când l'am privitŭ în primulŭ momentŭ, Dragoşŭ mĭ-a insuflatŭ o neliniştе sufletéscă, şi o presimţire întunecósă nesplicabilă mĕ torturézä, când numai cugetŭ la elŭ — îmĭ şopţi Buteanu.

— Totŭ asemenea impresiune a fă-

e! în stânga și stânga estremă.) Relele economice formézâ numai o parte a greutăților. In legătură cu ele se ivescŭ rele sociale, nemulțămire și fierbere în classele sĕrace ale poporului, tocmai în ținuturile cele mai roditóre. Peste acésta se atacă „integritatea morală a națiunei" prin *mișcarea naționalităților*; și spre a împlé cupa, avemŭ înaintea nóstră unŭ șirŭ întregŭ de simptome *ale păcii confesionale turburate*, ale unității naționale sdruncinate. (Așa e! în stânga).

Intrebarea este acum, décă guvernulŭ actualŭ e în stare a corespunde cerințelorŭ acestei situațiunĭ. Apponyi négă acésta. Activitatea guvernului și a parlamentului nu e la înălțimea situației grave.

Pentru delăturarea crisei economice guvernulŭ nu desfășură o acțiune consecventă, conscie de sine și cu planŭ. Despre cestiunea socială Banffy, cum însușĭ a mărturisitŭ, nicĭ ideiă nu are.

In cestiunea naționalităților onor. d-nŭ ministru-președinte a ocupatŭ fotoliulŭ sĕu ministerialŭ cu o óre-care reputațiă de mai înainte stabilită. Nu ḑicŭ, că așĭ fi înclinatŭ, de s'mĭ apropria cu tóte mijlócele și în întregitatea sa acea politică, ce a urmat'o d-lŭ ministru-președinte în cerculŭ sĕu mai vechiu și mai strîmtŭ de activitate față cu naționalitățile. Eu credŭ, că condiția fundamentală a orĭ-cărei politice bune o formézâ, și față cu concetățenii noștri de limbă nemaghiară, respectulŭ legii și necondiționata respectare a drepturilorŭ garantate în constituțiune. (Așa e! în stânga și în stânga estremă.) Partida, de care am onóre a mĕ ținé, a avutŭ ocasiune, din când în când, de a se întêlni cu d lŭ ministru-președinte ca fișpanŭ, pe terenulŭ de luptă electorală, și nu potŭ ḑice, că esperințele nóstre ar pune virtutea necondiționatului respectŭ înaintea legii în prima liniă a însușirilorŭ de bărbatŭ de statŭ ale d-lui ministru-președinte. (Ilaritate în stânga și în stânga estremă).

Nu voiu sĕ afirmŭ prin urmare, că așĭ puté sĕ aprobŭ și acceptezŭ, în metoda și în mijlócele ei, acea politică, ce a urmat'o mai înainte d-lŭ ministru-președinte în cerculŭ sĕu mai restrînsŭ de activitate. Una însĕ a resultatŭ în modŭ plasticŭ din acéstă politică, aceea adecă, că onor. ministru-președinte a scrisŭ pe stégulŭ sĕu susținerea caracterului naționalŭ alŭ statului ungarŭ, fără de cruțare, adese-orĭ și cu mijlóce, ce nu le potŭ aproba, dér cu tótă hotărîrea și fără de compromisurĭ; și *reputațiunea lui* consta tocmai în aceea, că a fostŭ recunoscutŭ ca unŭ *representantŭ tipicŭ alŭ tendinței*, care e numită, adeseorĭ necorectŭ, *șovinistică*. Acum însĕ a pățit'o și d lŭ ministru-președinte, cum vedemŭ esemple în istoria, pe tóte terenele activității publice, că sentința germană: „Cresce omulŭ cu ale sale scopurĭ mai inalte", se traduce în terminologia politică așa, că décă omului i-se ivescŭ scopurĭ mai înalte, elŭ se grăbesce a îngriji, sĕ nu i rĕmână unŭ renume peste mĕsură de mare a bunelorŭ sale însușirĭ (Ilaritate.) Celŭ dintâiu lucru, ce l'a făcutŭ d-lŭ ministru-președinte, este că pe toțĭ aceia, carĭ póte se temŭ de *tendința sa maghiară șovinistă* a căutatŭ sĕ-i liniștéscă, că *acéstă tendință nu este așa de periculósă*, cum s'a părutŭ până acuma (L. *Olay*: acésta a dovedit'o deja la îmormêntarea lui Kossuth!)

Prima manifestare a *politicei de naționalitate* a on. guvernŭ a fostŭ faimosulŭ *pactŭ cu Sașii*. Admitŭ, că din punctŭ de vedere de partidŭ, acestŭ pactŭ a fostŭ neapĕratŭ de lipsă. Că óre acésta póte deștepta încredere în politica de naționalitate a guvernului, este altă întrebare. Că deputații din fundulŭ regiu suntŭ conduși de convingerea lorŭ generală politică în tabĕra partidei liberale, nu potŭ sĕ observŭ nimicŭ contra. Ceea ce nu'mĭ place, este modulŭ și chipulŭ rĕmânerii lorŭ în acéstă partidă, care rĕmânere s'a întêmplatŭ pe basa unui programŭ, ce privesce interesele lorŭ deosebite de naționalitate și pe basa unei asemenea declarațiunĭ; și nu-mĭ place, că acéstă declarare cuprindea aprobarea așa numitului programŭ alŭ *partidei poporale săsescĭ* de către d-lŭ ministru-președinte. Acestŭ programŭ însĕ nu e de așa, ca unŭ astfelŭ de bărbatŭ de statŭ sĕ-lŭ pótă considera compatibilŭ cu credeulŭ sĕu politicŭ. Politica de naționalitate a guvernului s'a presentatŭ așa-déră forte nenorocită. (Aplause în stânga și în stânga estremă.)

Mai departe Apponyi négă guvernului capacitatea, de-a restabili *pacea confesională*. Dênsulŭ nu cere revisiunea legilorŭ bisericescĭ-politice și nu vrea sĕ se ațițe țéra cu acestŭ postulatŭ, dér pretinde ca esecutarea acestorŭ legĭ sĕ se facă așa, ca *se nu se dea nutrementŭ ațîțărilorŭ politice*. Prin procederea sa nechibzuită, partida dela putere a creatŭ o *contra-acțiune*, și décă ea va face asemenĭ greșeli și la esecutarea legilorŭ, décă va voi sĕ le esecute înainte de a fi date condițiunile prealabile morale și organice, atuncĭ rĕulŭ va deveni și mai mare.

Nu vede în programulŭ guvernului acele idei generale și mai înalte politice, de carĭ trebue sĕ fiă pĕtrunsă întréga administrațiă și direcția parlamentului. Acestŭ parlamentŭ nu e capabilŭ de acțiune, și vorbitorulŭ nu crede, că șansele unorŭ nouĕ alegerĭ ar puté delătura acestŭ rĕu. Se scie, că partida liberală nu primesce cea mai mare parte a voturilorŭ ei din ținuturile de limbă maghiară. In acele ținuturĭ însĕ va submina la alegerile viitóre *partida poporală* (maghiară) siguranța și tăria posițiunei partidei guvernului.

Se plânge apoi, că la alegerile din urmă interesele confesionale au jucatŭ rolŭ, nu ideia națională; preoțimea catolică și partea cea mai mare a masselorŭ, ce ținŭ cu ea, se grupézâ curatŭ numai în jurulŭ flamurei clericale; chiar și ideia de independentă începe a se închina tendenței, care vrea sĕ împingă tótă viața națională în apele confesionale, ér alegĕtorĭ ai partidei independente votézâ pentru candidații guvernului; agitatorii partidei guvernului ațîță de altă parte în contra preoțimei; partida poporală declară a se sprijini numai pe masse, ér influența inteligenții o declară de periculósă. Când déră vedemŭ, cum conducĕtorii uneia și a celeilalte tendențe lucrézâ pentru a distruge autoritatea statului și a bisericei și ca sĕ sguduie credința în rolulŭ conducĕtorŭ alŭ inteligenții, atuncĭ căpĕtămŭ icóna unei mișcărĭ, care mână acéstă țéră în brațele anarchiei morale. (Aplause sgomotóse în stânga și stânga estremă).

Arată apoi, că partida guvernului, numai cu ajutorulŭ unei părțĭ a partidei independente a pututŭ sĕ ducă la sfêrșitŭ reformele bisericescĭ-politice. Concursulŭ independenților i-a datŭ prestigiulŭ de lipsă pentru acéstă reformă. Dér prestigiulŭ acesta este prestigiulŭ luptei, care nu e aptă pentru restabilirea păcii și care stă acuma în cale guvernului.

Décă cei din drépta și guvernulŭ se gândescŭ sĕ întăréscă puterea de acțiune slăbită a parlamentului printr'o *unire a tuturorŭ partidelorŭ, ce stau pe basa pactului dela 1867*, ei se înșélă. Causa slăbirei puterei de acțiune nu e lipsa unei majorităţĭ marĭ, ci firea politicei și a sistemului însășĭ.

De géba se va vorbi *naționalităților* de împăcare, séu de suprimare a mișcării naționaliste, de ar spune-o chiar br. Banffy, fostulŭ fișpanŭ dela Deșiu și Bistrița, ca ministru-președinte; acésta va fi zadarnicŭ pe câtă vreme nu se va întări in afară prestigiulŭ posiției deosebite și separate a națiunei maghiare și a statului maghiarŭ.

D-lŭ Apponyi stărue aicĭ pe lângă postulatele sale naționale față cu armata, carĭ trebuescŭ realisate în cadrulŭ pactului dela 1867, décă este ca politica maghiară sĕ fiă respectată de toțĭ. Trebue sĕ facemŭ, ca națiunea maghiară sĕ se reîntórcă la cultulŭ idealelorŭ naționale, ḑice elŭ, și deórece guvernulŭ nu e în stare a face, ca națiunea maghiară sĕ fiă în parlamentulŭ ei capabilă de acțiune, deórece este rĕu întregu sistemulŭ lui politicŭ, de aceea elŭ (Apponyi) nu votézâ mijlócele pentru continuarea acestui sistemŭ și refusă, în numele sĕu și alŭ soțilorŭ sĕi de principii, primirea proiectului de lege bugetarŭ.

Vocĭ rusescĭ despre tripla alianță.

Cu cestiunea *renoirei triplei alianțe* se ocupă forte multŭ pressa ruséscă. Astfelŭ ḑiarulŭ „*Mosk. Vedomosti*" e de părere, că tripla alianță s'a încheiatŭ în speranța, că în Rusia s'au schimbatŭ vederile. Rusia acum este mai aprópe, decâtŭ orĭ și cândŭ, de reînoirea triplei alianțe. Nimenĭ nu doresce isolarea Rusieĭ. Alianța celorŭ trei împĕrațĭ, în modŭ formalŭ nu s'a deslegatŭ nicĭ-odată, ci a încetatŭ de sine, trăindu-șĭ traiulŭ. Totŭ astfelŭ se póte întêmpla și cu tripla alianță, scopulŭ ei însĕ s'ar puté ajunge cu atâtŭ mai curêndŭ, cu câtŭ se vorŭ alătura *mai multe puterĭ* la ea.

Tripla alianță astăḑĭ se află chiarŭ în aceeașĭ situațiune, în care a fostŭ la crearea ei: ea póte sĕ dispară pe nesciute; décă însĕ se vorŭ alătura la ea și alte puterĭ, precum d. e. Rusia, atuncĭ îșĭ va ajunge scopurile. Atâtŭ în manifestulŭ, datŭ cu ocasiunea suirei pe tronŭ a Țarului Nicolae II, câtŭ și în nota circulară a defunctului ministru N. K. Giers, s'au espusŭ în modŭ atâtŭ de clarŭ principiile, de carĭ va fi condusŭ guvernulŭ împĕrătescŭ în politica sa, încâtŭ în privința acésta nu se póte nasce nicĭ o îndoială la puterile triplei alianțe. Politica Rusiei va fi pacĭnică, națională și neatêrnătóre, o politică care în timpulŭ domniei împĕratului Alexandru III, a câștigatŭ Rusiei simpatiile întregei lumĭ.

Se póte vorbi decĭ între astfelŭ de împrejurărĭ despre pășirea Rusiei în tripla alianță? Renoirea triplei alianțe, în stadiulŭ în care se află astăḑĭ, nu póte se intereseze pe nimenĭ în Rusia.

Ḑiarulŭ rusescŭ „*Novosti*" ḑice, totŭ în cestiunea acésta, că motivele, carĭ au datŭ nascere la încheierea triplei alianțe și la apropiarea franco-rusă, esistă și astăḑĭ. O nouă stare de lucrurĭ se va crea numai așa, décă se va satisface *pretensiunilorŭ drepte* ale Rusiei.

La mórtea archiducelui Albrecht.

Ceremoniile la îmormêntarea archiducelui *Albrecht* vorŭ avé unŭ caracterŭ strictŭ militarŭ, la care vorŭ lua parte: întréga garnisónă a Vienei, academiile militare din Viena și Viener-Neustadt, unŭ despărțĕmêntŭ de matrosĭ și deputațiunile diferitelorŭ regimente.

Ceremonialulŭ de curte, privitorŭ la îmormêntare spune, că *Majestatea Sa Monarchulŭ* va păși imediatŭ în urma carului funebru, în fruntea archiducilorŭ, a deputațiunilorŭ militare strĕine, a generalitățĭ, a deputațiunilorŭ diferitelorŭ regimente și a corpului oficerescŭ din Viena.

Dup'aceștia vorŭ urma apoi antistiile orașului Viena, diferițĭ funcționarĭ, orășenĭ și diferitele corporațiunĭ.

Conductulŭ astfelŭ formatŭ va percurge calea dela Burgplatz peste Ringstrasse și Operngasse, până la biserica capucinilorŭ, unde va fi așteptatŭ de archiducese, de delegațĭ specialĭ, miniștri și de consilierĭ intimĭ, și de unde, după îndeplinirea serviciului funebru, cadavrulŭ archiducelui va fi așeḑatŭ în cripta capucinilorŭ.

Dintre principĭ strĕinĭ vorŭ lua parte la îmormêntare: marele duce *Wladimir* din Rusia, prințĭ *George* și *Fridericŭ Augustŭ* din Saxonia, marele duce moștenitorŭ *Fridericŭ* din Baden, marele duce *Adolf* și prințulŭ moștenitorŭ *Wilhelm* din Luxenburg, prințĭ *Fridericŭ* din Sachsen-Meiningen, *Fridericŭ*, *Wilhelm* și *Albrecht* din Schaumburg-Lippe, ducele *Albrecht* și prințulŭ *Nicolae* din Würtenbergia, prințulŭ *Ludovicŭ* din Bavaria și ducele *de Asota*. Despre Impĕratulŭ Wilhelm, se anunțase, că nu va puté lua parte în persónă la îmormêntare și va fi representatŭ, probabilŭ, prin generalulŭ *Waldersee*; după cum însĕ ni-se depeșézâ dela biroulŭ de corespondență din Pesta, Wilhelm plécă astăséră la Viena, însoțitŭ de o mare suită, ca sĕ ia parte la îmormêntare.

Ca representanțĭ din țĕrĭ strĕine suntŭ anunțațĭ până acuma, că vorŭ fi de față: generalulŭ de *Könitz* din Bavaria, mareșalulŭ *Martinez Campos* din Spania, ministrulŭ *Petrow* din Bulgaria, generalulŭ *Miskovicĭ* din Serbia, și ministrulŭ-președinte *Bozo Petrovicĭ* din Muntenegru.

Corpulŭ de armată XII din Ardealŭ va fi representatŭ la îmormêntarea archiducelui Albrecht prin comandantulŭ de corpŭ, Locotenentele-mareșalŭ *Galgóczy*, divisionarulŭ *Pach*, brigadirulŭ *Kerczek*, colonelii *Holl*, *Fedra* și *Baumgartner*, locotenentele-colonelŭ *Stenzel*, majorulŭ *Wachsmann* și locotenentulŭ *Polonkay*.

SCIRILE ḐILEI.

13 (25) Februarie.

Crisă ministerială în Austria. O telegramă din Viena spune, că membrĭ germanĭ ai cabinetului, Plener și Wurmbrand, voescŭ sĕ-șĭ dea dimisiunea, décă li-se vorŭ face concesiunĭ Slovenilorŭ în afacerea gimnasiului dni Cilly. — De altă parte se spune, că deputații italienĭ din Triestŭ au ținutŭ la 21 l. c. o conferență, la care au luatŭ parte toțĭ membri italienĭ ai clubului Coronini. La casŭ, décă deputații italienĭ vorŭ eși din acestŭ clubŭ, ei vorŭ forma unŭ grupŭ naționalŭ italianŭ deosebitŭ, care va face opozițiă coalițiunei.

—o—

Legea minelorŭ votată de Senatulŭ românŭ. In mai multe ședințe ale Senatului românŭ s'a desbătutŭ proiectulŭ de lege asupra legei minelorŭ. După mai multe discursurĭ din oposițiă și dela guvernŭ, Senatulŭ a votatŭ cu mare majoritate luarea în considerațiă a proiectului, și în 23 Februarie séra s'a finitŭ și desbaterea pe articole.

—o—

Congresulŭ bisericei sêrbescĭ se va ținé la primăvéră în Carlovețŭ. Patriachulŭ *Branckovicĭ* va urgita personalŭ la guvernŭ convocarea congresului. Pentru acoperirea speselorŭ Congresului s'au colectatŭ până acum 8000 florinĭ.

—o—

Maimuțare. E vorba de bunii cumetrii ai celorŭ din Peșta, adecă de Nemții din Austria, carĭ maimuțescŭ pe Maghiarĭ, în atitudenia lorŭ față cu Românii din Bucovina. Ne aducemŭ aminte, că la Congresulŭ studenților din Constanța au luatŭ parte mai mulțĭ studențĭ universitarĭ din Bucovina. Senatulŭ univesitarŭ din Cernăuțĭ — maimuțândŭ pe celŭ din Clușiu — a aflatŭ, că studenții românĭ au comisŭ „crimă" prin participarea lorŭ la Congresŭ, și astfelŭ a întrodusŭ *cercetare* contra lorŭ.

—o—

La mișcările socialiste din Sudulŭ Ungariei. Minstrulŭ-președinte Bánffy ținŭ alaltăerĭ o anchetă mare, spre a precisa mijlócele și disposițiunile, carĭ ar fi de a-se lua pentru paralisarea și sanarea mișcărilorŭ socialiste din Sudulŭ Ungariei. La conferență luară parte, afară de Bánffy, ministrii Perczel, Dániel și Festetich, secretarii de statŭ Plósz, Reiszig și Gränzenstein, procurorulŭ supremŭ Kozma, consilierulŭ ministerialŭ Jekelfalussy, fișpanii comitatelorŭ Bichișŭ, Cianadŭ, Ciongradŭ, Hajdu, Pesta-Pilis-Solt-Kis-Kun, Torontal, precum și ai orașelorŭ Seghedin și Hodmezö-Vașarhely, mai departe căpitanulŭ orașului Pesta, Sélley, și consilierulŭ de secțiă Dr. Jeszenszky, ca referentŭ.

—o—

Nenorocire la o nuntă. Din Bătania i-se scrie lui „Pester Ll.", că în 22 l.

---

cutŭ și asupra mea și asupra altora, rĕspunsei lui Buteanu.

Și nu fără temeiu, căcĭ Dragoșŭ, pe lângă totŭ darulŭ elocuenției, avea ceva respingĕtorŭ la prima contemplare. Era de statură mijlociă, dér de-o construcțiune corporală compactă. Avea frunte lată, față rotundă și négră până la întunecime, ér pe urmele bubatului, săpate adêncŭ în față, era așeḑatŭ repulsivulŭ, ce nu se póte descrie: mustățĭ negre rarĭ, pérŭ negru, ceva cam crețŭ, și în ochiĭ-i întunecațĭ și purure a vaccilătorŭ, nu puteai căuta, ca la lupŭ.

In sfîrșitŭ am pornitŭ către Abrudŭ, ridicându-se și lagărulŭ dela șanțurile mai susŭ amintite. Dragoșŭ călăria între Iancu și Buteanu, ér eu, ca sĕ nu-mĭ scape vre-unŭ cuvêntŭ din conversațiunea lorŭ, călăriam imediatŭ după dênșiĭ.

Unŭ incidentŭ, în sine forte neînsemnatŭ, ce mi-s'a întêmplatŭ în acésta călĕtoriă, nu ar avé locŭ în aceste Memoriĭ, dér fiind-că pentru mine și Dragoșŭ a pricinuitŭ urmărĭ forte fatale, îlŭ voiu enara aci.

(Va urma.)

c. s'a întêmplatŭ o mare nenorocire în comuna Tornia din comitatulŭ Cenadului. O societate de nuntaşĭ românĭ a plecatŭ pe sanii la biserică şi voindŭ sĕ trécă peste canalulŭ îngheţatŭ alŭ Mureşului, ce curge prin satŭ, ghéţa fiindŭ slabă, se rupse, ér saniile, între carĭ una ducea pe mirĭ, se scufundară sub ea. La strigătele nenorociţilorŭ se aduna poporŭ din tóte părţile şi se puse se mântuéscă pe cei ce se înecau, însĕ avù puţinŭ succesŭ, deóre-ce mirésa fù sdrobită şi diformată de lespeḑile de ghiaţă, ér mamă-sa, soţia de 68 anĭ alui George Ardelianŭ, murì încată de apă.

—o—

Redactorĭ osândiţĭ. Senatulŭ judecătorescŭ estra-ordinarŭ din Praga, într'o pertractare secretă, osândì pe colaboratorulŭ ḑiarului boemŭ „Narody Listy", d-lŭ Pachmeyer — pentru crima şi delictul turburărei de linişte, causate prin publicarea raporteloŭ despre meetingurile Cehilorŭ tinerĭ — la *patru lunĭ temniţă grea*, ér pe radactorulŭ responsabilŭ alŭ numitei foi, Anyz, la 80 fl. amendă.

—o—

„Doina lui Raţiu" este o frumósă poesiă scrisă de d-şóra *Vióra Magdu* şi publicată în foişóra „Dreptăţii". Fratele d-şórei Vióra, d-lŭ Valeriu *Magdu*, profesorŭ de cântărĭ şi tipicŭ la institutulŭ pedagogicŭ-teologicŭ din Aradŭ, a arangeatŭ pe note textulŭ poesiei în corŭ băbătescŭ cu solo, Compositiunea acésta a apărutŭ ḑilele trecute şi se află de vênḑare la autorulŭ. Ea costă 55 cr.

—o—

Falsificatorĭ de banĭ la Zêrnescĭ. Ni se comunică din Zêrnescĭ, că alaltăerĭ au fostŭ prinşĭ din partea gendarmilorŭ mai mulţĭ falsificatorĭ de banĭ, carĭ facŭ parte dintre muncitorii fabricei de celulosă de-acolo. S'au aflatŭ la ei diferite maşinĭ pentru imprimarea diferitelorŭ soiurĭ de bancnote. Falsificatorii, *între carĭ nu se află nicĭ unŭ Românŭ*, începuseră sĕ céră la banĭ împrumutŭ de pe la ómenĭ, promiţêndu-le, că în schimbŭ vorŭ primi dela ei sume înḑecitŭ mai marĭ. Nu apucaseră însĕ sĕ-şĭ esecute planulŭ, căcĭ în urma denunţarei unui colegŭ sasŭ alŭ lorŭ, au fostŭ prinşĭ.

—o—

Regele Umberto — împĕratŭ alŭ Etiopiei. O scire telegrafică din Parisŭ spune, că ministrulŭ-preşedinte italianŭ Crispi îşĭ dă marĭ silinţe, ca sĕ proclame pe regele Umberto de împĕratŭ alŭ Etiopiei. Crispi speră, că principele Harras, contrarulŭ de mórte alŭ regelui Menelik, îlŭ va sprginì în acéstă tendinţă.

—o—

Fecunditate. Femeia *Linca Codleanu* din Zêrnescĭ a născutŭ ḑilele acestea douĕ fete şi unŭ băiatŭ. Atâtŭ mama, câtŭ şi copiiĭ, după cum ni-se comunică, suntŭ deplinŭ sănĕtoşĭ.

—o—

Cine a omorîtŭ pe Carnot? In „*Journal*" din Parisŭ a apărutŭ unŭ articolŭ de sensaţiă iscălitŭ de Bonnefon, în care *Dupuy* este acusatŭ, că şi elŭ a fostŭ părtaşŭ la omorîrea lui Carnot, deóre-ce a avutŭ cunoscinţă, că anarchiştii plănuescŭ atentatŭ în Lyon contra vieţii preşedintelui Republicei.

—o—

Guvernulŭ rusescŭ a datŭ de curêndŭ unŭ ajutorŭ enormŭ nobilimei, ce era sĕ se prăpădéscă materialicesce: a plătitŭ adecă din visteria statului 18.029.953 ruble bancei hipotecare a aristocraţilorŭ scăpătaţĭ.

—o—

Din Odessa se depeşéză, că localitatea Rutschad din Persia a fostŭ cu totulŭ nimicită de unŭ cutremurŭ de pămêntŭ, şi mai multe mii de persóne şĭ-au aflatŭ mórtea.

—o—

Etate rară. In comuna Ediffa din Caucasŭ, a muritŭ ḑilele acestea unŭ ţĕranŭ în etate de *153 anĭ*. Până în ḑilele din urmă ţĕranulŭ s'a bucuratŭ de cea mai bună sănĕtate. Tótă viaţa lui a trăitŭ fórte simplu, bea mai multă apă şi mânca fórte puţină carne.

Mila ministerială.

Munţii apusenĭ, 20 Febr. 1895.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

In ḑilele trecute, unii dintre preoţii noştri gr. cat. din tractulŭ Roşiei-montane, ale cărora nume suntŭ înşirate mai josŭ, au primitŭ următórea scrisóre oficiósă din partea d-lui protopopŭ Iuliu *Montani*, cu data 6 Febr. a. c. Nr. 65:

In tenórea veneratei dispositiunĭ consistoriale din 2 Februarie a. c. Nr. 348, se face cunoscutŭ rĕspunsulŭ Escelenţei Sale Ministrului de finance Lukács din 17 Ianuarie a. c. Nr. 75,758, referitorŭ la ameliorarea dotaţiunei preoţilorŭ din parochiile patronate, în care face propunerĭ hotărîte, dela carĭ nu putemŭ spera, că se va abate, şi Prea Ven. Consistoriu încă e de părerea ca sĕ se accepteze; recercându-Te dér din oficiu şi pe Frăţia-Ta: ca într'o declaraţiune asternândă încóce sĕ acceptezĭ propunerea, care este: Ministrulŭ e aplecatŭ a aplacida lângă salariulŭ din trecutŭ unŭ subsidiu anualŭ — *legatŭ de persónă*, — care se va solvi în douĕ rate egale totŭ la 1/2 anŭ, şi anume:

1) Pentru preotulŭ din Muşca (A. Oprea) 280 fl.; 2) pentru preotulŭ din Bistra (Al Papiu) 110 fl.; 3) pentru preotulŭ din Sohodolŭ (R. Iantea) 80 fl.; 4) pentru preotulŭ din Certegea (I. Arieşanŭ) 50 fl.; 5) pentru preotulŭ din Feneşŭ (I. Todorescu) 80 fl.; 6) pentru preotulŭ din Ofembaia (I. Tordai) 230 fl.; pentru preotulŭ din Ponorelŭ (N. Coroiu) 60 fl.; 8) pentru preotulŭ din Abrudŭ (Al. Ciurea) 270 fl.; 9) pentru preotulŭ din B.-Şasa (Ios. Ciurea) 200 fl.; 10) pentru preotulŭ din Roşia (I. Maiorŭ) 315 fl.; 11) pentru preotulŭ din Câmpenĭ (I. Poruţŭ) 160 fl.; 12) pentru preotulŭ din Zlatna (I. Montani) 284 fl.

Aceia dintre preoţĭ, carĭ nu suntŭ denumiţĭ de ministru, spre a puté primi ajutorulŭ, au sĕ fiă propuşĭ spre denumire, de aceea preoţii din Bistra, Certege, Ponorelŭ şi Sohodolŭ au fostŭ provocaţĭ, sĕ trimită fără amânare următórele documente timbrate: absolutorulŭ şi atestatŭ dela antistia comunală, *vidimatŭ de fisolgăbirĕu*, despre purtarea morală şi **ţinuta politică**.

Acéstă milă, aruncată susŭ-numiţilorŭ preoţĭ, într'unŭ modŭ dejositorŭ pentru demnitatea preoţéscă, îşĭ are însemnătatea sa politică. Inainte însĕ de a-mĭ face unele observărĭ în meritŭ, aflu de lipsă a da următórele lămurirĭ:

Vorbindŭ în abstractŭ, cu privire la preoţii din tractulŭ amintitŭ, în ministeriulŭ de finance următórele sume s'au statoritŭ împărţite după parochii in trei clase: pentru preoţii din parochiile de cl. I 500 fl.; de cl. II 400 fl.; ér de a III 300 fl., aşa că fiă-care dintre preoţii numiţĭ avea sĕ priméscă, pe lângă salarulŭ vechiu, restulŭ pentru completarea salarului până la 5-4-300 fl., la care s'au adăogatŭ şi venitele stolarĭ.

Esceptiune dela acéstă regulă era sĕ se facă numai cu preotulŭ din Roşia, d-lŭ Ioanŭ *Maiorŭ*, ale căruia competenţe trecŭ peste maximulŭ de 500 fl. Nu vréu sĕ suspiţionezŭ pe nimenea, dér eu totuşĭ credŭ, că dintre cei chiămaţĭ a lua parte la banchetele ministerialĭ şi secretarialĭ, date în Zlatna şi Roşia, — unde unii preoţĭ se îndoiau în forma semnului întrebărei, făceau nisce „mutre patriotice" şi mai bolborosiau şi toaste în limba lui Árpád, — vorŭ mai fi şi alţii cu musca pe căciulă, ale cărora competenţe au fostŭ ridicate chiar şi peste suma de 500 fl.

Acestea premiţêndu-le şi trecêndŭ la afacerea meritoriă din cestiune, va fi de interesŭ a cunósce însuşĭ istoriculŭ acestei mile *ministeriale*, cu atâtŭ mai vîrtosŭ, fiind-că după cum credŭ, acéstă milă nu stă isolată şi decretată numai pentru preoţii din tractulŭ amintitŭ, ci ea se refere şi la ceialalţĭ preoţĭ din tóte parochiile de sub patronatŭ.

S'a întêmplatŭ adecă, nu tare de multŭ, că preoţilorŭ rom. cat. de sub patronatŭ li-s'au ridicatŭ competinţele la 700 fl. Asta a fostŭ destulŭ, pentru-ca sĕ electriseze pe D-lŭ protopopŭ Iuliu Montani, care basându-se pe referinţele sale, ce le avea cu d-nii ministri din Zlatna, a compusŭ o suplică, pe care subscriindu-o toţĭ preoţii din tractŭ, a înaintat'o, prin consistoriu la ministerŭ, de unde totŭ pe calea acésta a sositŭ, ca resultatŭ prealabilŭ, o ordinaţiune ministerială, în care preoţilorŭ din tractŭ li-s'au pusŭ în vedere ajutóre de statŭ după clasele mai susŭ specificate, fiindŭ socotiţĭ şi capelaniĭ cu câte 300 fl.

Acéstă ordinaţiune, *desbătându-se în sinodulŭ protopopescŭ* în véra trecută, s'a adusŭ hotărîrea, că salariile parochilor — prin adausŭ de ajutóre — sĕ se sistemiseze cu 700 fl., ér ale capelanilorŭ cu 600 fl.

Ministeriulŭ însĕ nu numai că nu a luatŭ în considerare acéstă rugare, dér abătându-se dela planulŭ indigetatŭ, pe mai mulţĭ parochĭ şi capelanĭ i-a desconsideratŭ cu totulŭ şi, după ce li-a trasŭ aţa cu miere prin gură, i-a lăsatŭ cu buzele umflate.

Nu voiu sĕ atacŭ principiulŭ, ca sĕ fiă din visteria statului ajutaţĭ şi preoţii noştri în proporţiune egală cu preoţii rom. cat.; din contră, militezŭ pe lângă acéstă pretensiune, fiind-că şi Românii varsă în visteria statului banĭ, câştigaţĭ cu sudórea feţei lorŭ. Ceea ce însĕ ne dóre şi ne face sânge rĕu e, că d-lŭ ministru, abandonându-şĭ planulŭ originalŭ, a aplacidatŭ ajutóre pentru *persóne*, ér nu pentru *parochii*, după cum s'a fostŭ cerutŭ; şi pe când pe unii dintre preoţĭ i-a desconsideratŭ faţă de alţii — póte că-sŭ mai bunĭ patrioţĭ — a trecutŭ cu bunĕtatea sa peste maximulŭ statoritŭ; în generalŭ nicĭ pe unulŭ, *afară de D-lŭ Maiorŭ*, nu l'a consideratŭ după o proporţiune egală cu preoţii rom. cat.

Nu sciu, ce paşĭ va fi făcutŭ consistoriulŭ din partea sa în acéstă afacere momentuósă; aceea însĕ potŭ afirma, că procederea d-lui protopopŭ este pe câtŭ de timidă şi latentă, pe atâtŭ şi de eronată; căcĭ, *de-órece acéstă afacere mai întâiu s'a pertractatŭ în sinodŭ, totŭ aşa trebuia şi de astă-dată convocatŭ sinodŭ, şi acolo*, cu participarea preoţilorŭ din tractŭ *trebuia pertractată pe faţă cestiunea, dându-li-se preoţilorŭ ocasiune, ca sĕ se declare în sinodŭ*, evitândŭ declaraţiunile scrise, pline de sfiélă şi reservaţiunĭ mentale.

Unŭ laicŭ.

Cluşiu, 24 Febr. n.

„Picnicŭ" românŭ în Cluşiu. Despre „picniculŭ" arangétŭ de *tinerimea universitară română din Cluşiu*, în séra din 21 c. n., Vĕ comunicŭ, că atâtŭ în privinţa morală, câtŭ şi în cea materială a succesŭ pe deplinŭ. A fostŭ adunată la unŭ locŭ în acea séră flórea inteligenţei române din Cluşiu şi jurŭ.

Din frumósa cunună de dame în pripă mi-am putută nota pe următórele: D-na Baldi, D-na Bereş, surorile Bodocanŭ, surorile Bohăţelŭ, D-na Căpuşanŭ, D-ra Pulcheria Căluţiu, D-ra Ciato (Blaşiu), D-na Dumbrava, D-na Hossu, D-ra Ianchi, D-na Ilea, D-na Indre (Şomcuta-mare), D-na Isacŭ, surorile Laslo, D-ra Virginia Manŭ (Feleacŭ), D-ra Mészáros (Turda), D-ra Ecaterina Mezei, surorile Munteanŭ (Deşiu), surorile Mureşianŭ, D-ra Nagy, D-ra Nasta, D-ra Nemeşŭ, D-ra Pandrea, D-ra Podóbă, D-na Popŭ protopopésă (Morlaca) *în costumŭ*, D-ra Virginia Popu (Gilău), D-ra Ana Popŭ, D-ra Tinca Popŭ, surorile Poruţiu, D-ra Amalia Roşescu, ş. a.

Petrecerea a fostŭ fórte animată, şi de caracterŭ — pre cum se şi cuvine unei atarĭ petrecerĭ — purŭ românescŭ, şi a duratŭ până la órele 5 diminéţa. S'au depărtatŭ toţĭ cu cele mai plăcute suvenirĭ, esprimându şĭ dorinţa de a se mai întrunì câtŭ de curêndŭ éră-şĭ la o aşa frumósă petrecere.

„Doina lui Lucaciu" — plagiată.

D-lŭ Iosifŭ *Vulcanŭ* publică în Nr. 7 alŭ revistei sale „*Familia*" unŭ articolŭ mai lungŭ, în care constată, că multŭ cântata şi rĕspândita „*Doină a lui Lucaciu*", este o plagiatură sui generis, după „Hora lui Alexandru Romanŭ" scrisă de d-sa şi publicată în „Gura Satului" Nr. 10 din 1870. In articululŭ d-lui Vulcanŭ se ḑice între altele, că reposatulŭ George Bocu, „autorulŭ" Doinei lui Lucaciu, şi-a publicatŭ „improvisaţia" în 1893 la Institutulŭ Tipograficŭ din Sibiiu, şi a apărutŭ şi în „Fóia Poporului" din acelaşĭ anŭ. D-lŭ Vulcanŭ ḑice, că „Hora lui Alexandru Romanŭ" are 14 strofe, Doina lui Lucaciu 8 şi „din aceste optŭ, nu este nicĭ una, care séu tótă, séu în parte sĕ nu fiă furată". Spre lămurirea cetitorului mai adaugemŭ, că d-lŭ Vulcanŭ a scrisŭ „Hora lui Alexandru Romanŭ" din incidentulŭ intemniţărei d-lui Al. Romanŭ în Ianuarie 1870, în urma condamnărei sale la 1 anŭ închisóre de statŭ şi 500 fl. amendă, ce i s'a dictatŭ în Martie 1869, într'unŭ procesŭ de pressă politicŭ.

Totŭ aci mai adaugemŭ ceea-ce ni-se comunică din partea unei persóne bine informate, că adecă melodia după care se cântă aşa numita „Doina lui Lucaciu" nu este alt-ceva decâtŭ unŭ „lassu csárdás" pe care lăutarii Ţiganĭ din Bacleanŭ, (com. Solnocŭ-Dobéca) îlŭ cântau deja celŭ puţinŭ cu 5—6 anĭ înainte de acésta muşteriilorŭ atâtŭ Ungurĭ, câtŭ şi Românĭ, între carĭ erau şi suntŭ mulţĭ mai alesŭ prin Selagiu Bihorŭ şi Maramureşŭ, cărora le place acéstă melodiă.

Nu scimŭ pe ce cale şi cum a ajunsŭ *acéstă melodiă unguréscă* sĕ servéscă, schimosită, dreptŭ melodiă pentru „Doina lui Lucaciu", şi nu putemŭ sĕ nu facemŭ cu acéstă ocasiune observarea, că décă noi Românii voimŭ sĕ ne cântămŭ bucuriile şi durerile, atuncĭ de-oparte sĕ nu plagiămŭ texturĭ, căcĭ dór' vêna poetică încă nu s'a stinsŭ în poporulŭ nostru, ér de altă parte, sĕ nu recurgemŭ la melodii strĕine şi mai alesŭ la acele ale duşmanilorŭ noştri, când avemŭ noi melodii şi horĭ poporale românescĭ atâtŭ de frumóse.

Scirĭ telegrafice.

Budapesta, 25 Februarie. Deputaţii *Hentaller* şi *Balogh* încă se alăturară la partidulŭ lui *Iusth*, care primì din provinciă numĕróse depeşe de felicitare.

Viena, 25 Februarie. La primirea cadavrului archiducelui *Albrecht*, care sosi la 10 óre séra, apărù măestrulŭ supremŭ alŭ curţii cu suita sa. Cosciugulŭ fù dusŭ de lachei în localulŭ destinatŭ pentru împărtăşirea binecuvêntărei. Dup'aceea fù dusŭ pe furgonŭ negrŭ de stejarŭ cu conductŭ funebru militarŭ, în capela din Hofburg, unde fù primitŭ de preotŭ şi corŭ, care cântà „*Miserere*". După binecuvêntare, cadavrulŭ fù aşeḑatŭ pe-unŭ catafalcŭ şi biserica se închise.

Dup'ameḑĭ sosiră din Arco *rudeniile* de aprópe ale archiducelui Albrecht, apoi numĕroşĭ *representanţi* de ai regenţilorŭ europenĭ, precum şi multe *deputaţiunĭ* militare din imperiu şi din strĕinătate.

Berlinŭ, 25 Februarie. Imperatulŭ Germaniei, *Wilhelm plecă asta seră, însoţitŭ de o mare suită, la Viena*, unde va sosi mâne înainte de ameḑĭ.

NECROLOG. Vĕd. **Samuilŭ Cirlea n. Amalia Andraşĭ** a rĕposatŭ în Alba-Julia la 23 Faurŭ n. c. în etate de 69 anĭ. O jălescŭ întristaţii sei fii şi fiice: Maria Cirlea m. Velicanŭ, Mahaiu Cirlea notrarŭ publ. reg., Eufrosina Cirlea m. Fulea, Ioanŭ Cirlea proprietarŭ, Petru S. Cirlea comersantŭ, Iosifŭ Cirlea proprietarŭ şi Niculae Cirlea; doi ginerĭ, patru norurĭ şi alte numĕróse rudenii.

Jda Cremianu n. Kunz din Recitamontană, a rĕposatŭ la 21 Faurŭ n. c. în alŭ 42 lea anŭ alŭ vieţii. O jălesce întristatulŭ soţŭ Alesandru Creniantu cu trei fii, dóuĕ fiice şi alte rudenii.

Fiă-le ţĕrîna uşóră!

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vênḑare la tipografia „A. Mureşianu" în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 25 Februarie 1895.

Bancnote rom.	Cump. 9.74	Vênd.	9.77
Argint român.	Cump. 9.70	Vênd.	—.—
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.77	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump. 5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump. 132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 60.20	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump. 11.15	Vênd.	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Februarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.10
Renta de corόne ung. 4% . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	128 —
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.25
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	162 50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	152.75
Renta de hârtie austr.	101.80
Renta de argint austr.	101.80
Renta de aur austr.	125.45
Losurĭ din 1860	159.25
Acţii de-ale Băncei ung. de credit. .	489.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară .	1086.—
Acţii de-le Băncei austr. de credit.	408.25
Napoleondorĭ	9.81
Mărcĭ imp. ger.	60.41½

Nr. **1024**—1895.

Concursŭ.

La administraţiunea forestierală orăşênéscă este de a se ocupa unŭ postŭ de pădurariu de I classă respective de a II classă.

Leafa anuală 266 fl. — respective 216 fl. — locuinţă naturală. eventualminte banĭ de locuinţă de 25 fl. anualminte; îmbrăcăminte de vară şi de iérnă; deputatŭ de 24 metri de ramurĭ de fagŭ. Noulŭ alesŭ pădurariu devine definitivŭ întăritŭ după unŭ anŭ de probă, avêndŭ după aceea şi dreptŭ de pensiune.

Recerinţe: Implinirea etăţei de 24 anĭ şi etatea sub 40 anĭ; purtare morală nepătată; depunerea cu bunŭ succesŭ a examenului de pădurarŭ prescrisŭ pentru Ungaria; cunóscerea limbei germane, maghiare şi române; cetirea şi scrierea în limba germană şi maghiară; corpŭ sănătosŭ.

Reflectanţii au de a-şĭ aşterne referitórele petiţiunĭ proveḑute cu receriverile documente **până în 10 Martie a. c.** acestui magistratŭ, observându-se tot de-odată cumcă petiţiunile au de a fi propriu scrise.

Braşovŭ, 9 Februarie 1895.

625,3—3 **Magistratulŭ orăşenescŭ.**

CONVOCARE.

Domnii acţionarĭ ai institutului de creditŭ şi economii „SILVANIA", societate pe acţiunĭ, în virtutea § lui 29 din statute, se învită la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinĕ în **Şimleulŭ-Silvaniei la 25 Martie 1895 st. n.** înainte de améḑĭ la 10 óre în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea ḑilei suntŭ:

1. Raportulŭ anualŭ alŭ direcţiunei.
2. Raportulŭ comitetului de revisiune asupra computului anualŭ alŭ bilanţului şi a propunerilorŭ pentru împărţirea profitului.
3. Stabilirea bilanţului anualŭ şi fixarea dividendelorŭ.
4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuinţa suma prevĕḑută în §-ulŭ 99 p. f.
5. Fixarea preţului marcelorŭ de presenţă.
6. Eventuale propunerĭ din partea direcţiunei.
7. Esmiterea alorŭ 3 membrii pentru verificarea procesului verbalŭ.

Se atrage atenţiunea domnilorŭ acţionarĭ la desposiţiunea §-lui 23 din statute, în sensulŭ căruia: *„la adunarea generală au votŭ numai acei acţionarĭ, carĭ cu celŭ puţinŭ jumĕtate de anŭ mai 'nainte suntŭ trecuţi în registrulŭ acţionarilorŭ şi ca atarĭ celŭ puţinŭ cu o ḑi înainte de adunarea generală la direcţiunea institutului sĕu la locurĭ desemnate prin direcţiune au depusŭ acţiunile sale eventualŭ şi documentele de plenipotenţă. Acţiunile depuse în locurĭ desemnate prin direcţiune se vorŭ lua în considerare numai încâtŭ reversalulŭ despre depunerea acelora cu o ḑi mai 'nainte de adunarea generală s'a depusŭ la direcţiunea institutului".*

Se notifică, a) că acţionarii, carĭ subscriindŭ acţiunĭ din emisiunea II-a preţulŭ acelora până la 31 Decemvre 1894 l'au plătitŭ întregŭ, încă au votŭ la adunarea generală sub condiţiunile specificate în §.-ulŭ 38.

b) ca pentru depunerea, respective primirea acţiunilorŭ şi a documentelorŭ de plenipotenţă pentru acestŭ anŭ s'au desemnatŭ, respective au fostŭ rugaţĭ, institutele *„Albina"* în Sibiiu, *„Someşiana"* în Deşiu, *„Timişiana"* în Timişóra, *Capitululŭ gr, cat. românŭ* din Oradea mare şi d-nii *Dr. Ioanŭ Nichita* în Zelau, *Vasiliu Patcaşiu* în Hotoanŭ şi *Florianŭ Cocianu* în Cehulŭ Silvaniei.

Acţiunile, documentele de plenipotenţă şi reversalele despre depunerea acţiunilorŭ la locurile mai susŭ desemnate, suntŭ a se presenta la institutŭ până la 24 Martie st. n. 4 óre după améḑĭ.

Şimleulŭ-Silvaniei, în 5 Februarie 1895.

Direcţiunea institutului.

Bilanţulŭ pe anulŭ 1894 alŭ institutului de creditŭ şi economii „SILVANIA."

ACTIVE. Contulŭ Bilanţului PASSIVE.

Active	fl.	cr.	Passive	fl.	cr.
Capitalŭ socialu, rate restante . . .	5,405	49	Capitalŭ socialŭ 3000 acţiunĭ à 50 fl.	150,000	—
Cassa în numĕrarŭ	2,355	18	Fondulŭ de reservă	35,236	80
Cambii de banca escomptate. . . .	609,060	86	Fondulŭ de pensiune	2,981	95
Imprumuturĭ hipotecare.	78,826	04	Fondulŭ culturalŭ	728	20
„ pe obligaţiunĭ	32,332	52	Depunerĭ pentru fructificare	324.060	65
„ „ amanete	1,422	—	Cambii de banca reescomptate . . .	273,464	77
Cont-curentŭ	63,473	93	Interese transitóre anticipate	10,825	03
Efecte	2,168	91	Cont-curentŭ	2,500	—
Realităţĭ	22,718	30	Dividende neridicate	366	—
Bon în Giro-Cont şi la alte băncĭ . .	1,667	30	Diverse conturĭ creditóre	1,372	23
Mobiliarŭ . . . . . fl. 917 „ 50 cr.			Profitulŭ curatŭ	23,723	50
după amort. de 10% „ 91 „ 75 „	825	75			
Interese de reescomptŭ anticipate . .	2,374	37			
Diverse conturĭ debitóre	2,628	48			
	825.259	13		825,259	13

Contulŭ Profitului şi Perderilorŭ.

		fl.	cr.			fl.	cr.
Interese:				Interese:			
pentru depunerĭ spre fructificare	1,7135.—			dela cambii de bancă escomptate	32,623.22		
„ fondulŭ de reservă.	991.40			„ credite hipotecarĭ .	5,657.47		
„ „ „ pensiune	114.68			„ „ pre obligaţiunĭ	3,185.39		
„ „ culturalŭ .	28.—	18,269	08	„ „ amanetarĭ . .	134.83		
Spese:				„ „ cont-curentŭ .	4,156.88		
salare şi marce de presenţă	6,131.—			„ „ efecte . . .	104 41	45.862	20
tipăriturĭ, porto, luminatŭ				Provisiune		6,442	28
şi alte spese	3,474.31	9,605	31	Chiriă		620	80
Dare:				Diverse		3,204	14
darea directă	3 342.30						
„ după interesele la depunerĭ	961.05	4,303	35				
Percepţiunĭ		136	43				
Amortisare din mobiliarŭ . . .		91	75				
Profitŭ curatŭ		23,723	50				
		56,129	42			56,129	42

Şimleu, la 31 Decemvre 1894.

Andreiu Cosma m. p. directorŭ esecutivŭ. **Ioanŭ P. Lazarŭ** m. p. primŭ-comptabilŭ.

MEMBRII DIRECŢIUNEI:

J. Angyal m. p. v.-preşedinte. **Dr. I. Nichita** m. p. **Artemiu Sarkady** m. p. **Daniil Delei** m. p. **Aug Vicaşiu** m. p. **Vasiliu Patcaşu** m. p. **Teodorŭ Popŭ** m. p. **Fl. Marcuşiu** m. p. **Aug. Marcuşiu** m. p.

Acestŭ bilanţŭ confrontându-se cu registrele principalĭ şi ausiliarĭ s'a aflatŭ în tótă ordinea şi esactŭ.

Şimleu, 5 Februarie 1895.

MEMBRII COMITETULUI DE REVISIUNE:

Alesandru Sima m. p. **Alimpiu Barboloviciu** m. p. preşedinte. **Dr. Casiu Maniu** m. p.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.